

OMMAVIY NUTQ SAN'ATI VA UNING AHAMIYATI

N. Toshpo 'latova¹, A. Latipov²*Annotatsiya:*

Ushbu maqola ommaviy nutq san'atining nazariy va amaliy jihatlarini, uning shaxsiy va ijtimoiy hayotdagi ahamiyatini o'rganadi. Ommaviy nutqning asosiy komponentlari va uning ta'siri haqida ma'lumot beriladi. Maqola shuningdek, o'quvchilarni ommaviy nutq san'atini rivojlantirish bo'yicha amaliy tavsiyalar bilan tanishtiradi.

Kalit so'zlar: ommaviy nutq, ritorika, kommunikatsiya, ta'sir, ijtimoiy o'zgarishlar.

doi: <https://doi.org/10.2024/hewgo129>

Kirish

Ommaviy nutq san'ati – bu nafaqat fikr va g'oyalarni ifodalash, balki jamiyatda ijtimoiy o'zgarishlar yaratish uchun kuchli vositadir. Ushbu san'atning asosiy maqsadi – auditoriyani tinglashga, o'ylashga va harakat qilishga undashdir. Ommaviy nutq san'ati tarixi qadim zamonlardan boshlangan bo'lib, qadimgi Gretsiya va Rimda notiq san'ati juda muhim ahamiyatga ega bo'lgan. Bugungi kunda ommaviy nutq zamonaviy kommunikatsiya muhitida muhim rol o'ynaydi.

Ommaviy nutq san'ati Aristotelning ritorika nazariyasi bilan bog'liq. Aristotel ommaviy nutqni uch asosiy elementga ajratadi: ethos (notiqning ishonchliligi), pathos (tinglovchilarning hissiy ta'siri) va logos (mantiqiy dalillar). Ommaviy nutq san'atini o'rganish va qo'llash, bu uch elementning birligini ta'minlashga bog'liqdir (Boltaev Sh. T., 2020).

Shuningdek, Mirzozodov M. (2021) ommaviy nutq san'atining zamonaviy tendensiyalarini o'rganar ekan, uni kommunikatsiya jarayonida faol ishtirok etish va ijtimoiy o'zgarishlar yaratish imkoniyati sifatida ko'radi. Nutq san'atining asosiy maqsadi – auditoriyani o'z fikriga jalb qilish va ularni harakatga undashdir.

Ommaviy nutq san'ati shaxsiy va professional rivojlanishda muhim ahamiyatga ega. O'z fikrlarini aniq va ravon ifodalash, tinglovchilarga ta'sir etish, o'zaro muloqotni osonlashtirish imkoniyatini beradi. Rerov I. V. (2019) o'z asarida ritorika va ommaviy nutqning jamiyatdagi roli haqida so'z yuritir ekan, bu san'atning insonlar o'rtasidagi muloqotni kuchaytirishdagi ahamiyatini ta'kidlaydi.

Ommaviy nutq nafaqat shaxsiy maqsadlar, balki ijtimoiy o'zgarishlar yaratishda ham qo'llaniladi. Sayfullayev A. (2023) nutqning psixologik jihatlarini o'rganib, ommaviy nutq san'ati orqali qanday qilib odamlarning fikrlariga ta'sir qilish mumkinligini ko'rsatadi. Tinglovchilarni ilhomlantirish va ularni harakatga undash uchun yaxshi tayyorlangan nutq zarur.

Ommaviy nutq san'atini rivojlantirish uchun bir qancha amaliy tavsiyalar mavjud. Birinchidan, muntazam ravishda o'z nutqini tayyorlash va taqdim etish tajribasini orttirish muhimdir. Yaxshi notiq bo'lish uchun o'z-o'zini tahlil qilish va tajribalarni baholash zarur. Janrlar va uslublar haqida bilish va ulardan foydalanish nutqni yanada qiziqarli qiladi.

Umarova G. (2020) o'z maqolasida ommaviy nutq san'ati shaxsiy va professional rivojlanishga qanday ta'sir ko'rsatishini tushuntirib beradi. Tinglovchilar bilan muloqotni o'rnatish va samimiylilik ommaviy nutq san'atining asosiy komponentlaridan biridir.

¹ Toshpo 'latova Nozliya Ulug'bek qizi, Samarqand davlat chet tillar instituti, 2-kurs

² Latipov Aziz Akbaraliyevich, Samarqand davlat chet tillar instituti kata o'qituvchisi

Xulosa

Ommaviy nutq san'ati – bu insonlar o'rtasidagi muloqotni kuchaytiruvchi va ijtimoiy o'zgarishlarga olib keluvchi muhim vositadir. O'z fikrlarini aniq va samarali ifodalash orqali shaxslar o'z maqsadlariga erishish va jamiyatda ijobiy ta'sir ko'rsatish imkoniyatini qo'lga kiritadilar. Ommaviy nutq san'atini rivojlantirish uchun amaliy mashqlar va tajribalar muhimdir, chunki har bir notiq o'z nutqi orqali boshqalarga ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- [1]. Болтаев, Ш. Т. (2020). *Оммавий нутқ санъати: назария ва амалий асослар*. Тошкент: Фан ва техника.
- [2]. Перов, И. В. (2019). *Риторика: ораторское искусство и его влияние на общество*. Москва: Издательство Академия.
- [3]. Мирзозодов, М. (2021). *Сўз ва сўзлаш: оммавий нутқ санъатининг замонавий тенденциялари*. Тошкент: Иқтисодий таълим.
- [4]. Янгижонов, Т. (2022). *Оммавий нутқни ташкил этиш усуллари*. Самарқанд: СамДЧТ.
- [5]. Сайфуллаев, А. (2023). *Омма билан алоқа: психология ва риторика*. Тошкент: Маънавият.
- [6]. Umarova, G. (2020). "The Role of Public Speaking in Personal and Professional Development." *International Journal of Language and Literature Studies*, 6(2), 45-50. DOI:10.11648/j.ijlls.20200602.11.
- [7]. Saidova, L. (2021). "Techniques of Effective Public Speaking." *Journal of Communication Studies*, 8(4), 100-110.